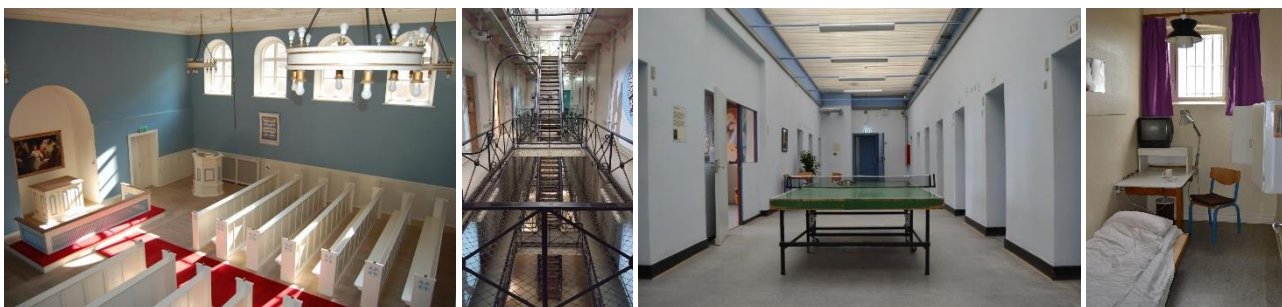

FÆNGSELSLIV

INTRODUKTION

Fængselslivet var domineret af regler og rutiner. Der var regler og rutiner for alt: fangernes udseende og hygiejne, brevenes længde og tidspunkter for søvn, arbejde og fritid. Og hvis man ikke fulgte reglerne, fik man en straf. Men enkelte steder havde fangen mulighed for at sætte sit eget præg på fængselslivet – selvfølgelig inden for fængslets retningslinjer. Cellen havde fangen for sig selv, og han kunne indrette den med tv, radio, billeder på væggen m.m. I fritiden var det også fangens eget valg, hvad han ville bruge sin tid på.

REGLER OG RUTINER

Fængslet havde regler for døgnets forløb. Rytmen og reglerne ændrede sig, efterhånden som samfundet ændrede sig. Fængslet efterlignede nemlig døgnrytmen uden for fængslet. Tanken var, at overgangen til friheden så ville være lettere. Men overgangen til friheden var svær, og forskellen lå netop i reglerne og kontrollen. Fangen blev frataget retten, og langsomt evnen, til selv at bestemme.

”Ud over reglerne for dagens forløb i tid og rum er der regler for opførsel og sprogbrug. Der føres journal over fangen. Der skrives notater om opførsel, vaner og hvem han omgås. Disciplinens formål er dels at sikre ro, en bestemt orden og punktlighed, dels at minimere fangernes egenvilje og selvbestemmelse.”

(Fange, 1988)

Når fangen kom til fængslet for at afsone sin dom, blev hans navn, tøj og identitet taget fra ham, og han blev en del af fængselssystemet. Han fik i stedet et nummer, og helt frem til 1970'erne blev han derefter klippet, barberet og udstyret med fængslets tøj. Under afsoningen var hans rettigheder og muligheder helt afhængig af type og længde af dom, samt hans opførsel og anciennitet.

Ved fangens indsættelse blev hans adresse Fussingsvej 8. Der blev lavet en handleplan ud fra fangens ønsker og muligheder. Hvis alt gik efter planen, fik fangen mulighed for prøveløsladelse når 2/3 af straffen var afsonet. 1/3 af prøveløsladelserne blev afvist, og i stedet sad fangen hele sin tid ud. I 2010 er man begyndt at sikre sig, at fangen har bopæl og arbejde ved løsladelse.

Fangerne blev registeret efter fangenummer. Hvis han blev indsat flere gange, fik han så vidt muligt det samme nummer. Fra 1933 havde fangerne bogstaver foran deres numre. De hentydede til fangens dom. F stod f.eks. for fængselsfange, S for sikkerhedsforvaret, H for psykopatforvaring, P for psykopatfængsel og B stod for krigsforbrydere og landssvigere dømt efter 2. verdenskrig.

”Mit Navn er 357. Jeg hedder ogsaa Hansen, og det kalder Funktionærene mig, men nægtes kan det jo ikke, at jeg mere føler mig som et Nummer.” (Fange, 1956)

Fangerne blev altid fotograferet, når de blev indsat i fængslet, også selvom de tidligere havde siddet i Horsens. Der kunne senere blive taget nye fotografier, for eksempel efter flugtforsøg eller hvis fangerne ændrede udseende. I begyndelsen foregik fotograferingen hos byens fotograf, senere fik fængslet sin egen fotograf. På fotografiet blev noteret dato, navn, dom og fangenummer.

Hver fange blev registeret i stambøger, journaler og lignende. Nøglen til det hele var kartoteket, hvor hver fange havde sit eget kort. Her blev han noteret efter navn og fødselsdato. Derudover fandtes kartoteker med øgenavne og fangefotografier.

IDENTITET

Med en fængselsstraf ændres ens identitet. Man er nu fange. I fængslet fjernes fangen fra dem og det, der før formede hans identitet, og han må redefinere, hvem han er. Cellen, kroppen og tøjet er de fysiske muligheder, fangen har for at vise, hvem han er, og hvad han står for. Inden for de grænser reglerne sætter, og inden for de muligheder, der kan udtænkes for at omgå de regler.

CELLEN

Fængslet modtog fanger med domme, som krævede hver sin celletype. Natcellen (1853-1933) var en boks på 3,2 m² uden vindue, lys og varme, som tugtfangerne sov i. Forbedringscellen (1875-1933) var til forbedringsfangerne, som opholdt sig i cellen hele døgnet. Den var på 8,9 m² og havde et vindue, elektrisk lys og varme. Med den nye straffelov i 1930 kom den moderne celle (1933-2006) på 6,3 m².

”Cellen er fangens sidste rest af privatsfære. Den indrettes ofte omhyggeligt. Her er der et vist frirum fra institutionen. Det generer derfor mange fanger, at vogterne har uhindret adgang til cellen og kan visitere den dagligt, uden fangen blot kan overvære visitationen. Det føles indgribende i fangens liv og udstiller magtesløsheden.” (Fange, 2009)

Visitation (undersøgelse) af fangens celle efter illegale ting, føles som en krænkelse for fangen, da han mister den sidste rest af privatliv. For at protestere greb fangen ofte til vold. Han placerede f.eks. barberblade, hvor de ikke kunne ses, for at skade fængselsbetjenten.

Om natten var fangerne låst inde. Skulle de på toilettet, brugte de en potte. Om morgenen skulle de tømme den i toilettet. I Gammel Celle havde cellerne potterum. I de andre celler stod potten under sengen. I 1960'erne gik man over til at bruge urinkolber. Skulle fangerne mere end at urinere, blev de lukket ud på toilettet. Nogle brugte plastikposer, som de kastede ud af vinduet.

ARBEJDE

Fangerne havde arbejdspligt. Den var både en del af straffen og af forbedrings- og resocialiseringstanken. Fangerne kunne beskæftiges med vedligehold af bygningerne, eller de kunne arbejde inden for arbejdsdriften, som bl.a. omfattede skrædderi, grafiske fag, snedkeri, væveri og gartneri. I mange år producerede fængslerne til staten inden for regie-systemet og lavede f.eks. postsække, kontormøbler og fangedragter. I dag producerer fængslerne på samme konkurrencevilkår som andre virksomheder.

”Fangerens beskæftigelse er et vigtigt led i arbejdet for deres genopdragelse. En del af fangerne mangler rutine og sikkerhed i almindeligt forekommende arbejde. De mangler derfor selvtillid, og dette medfører atter, at de opgiver de pladser, som de anbringes i eller skaffer sig ved løsladelsen. Målet med fangearbejdet bliver derfor af fangeren at skabe en brugbar arbejder.” (Instruks for fængselstjeneste, 1948)

Fængslet fik sværere og sværere ved, at kunne beskæftige fangerne, bl.a. på grund af for få lærere. ”Det er meget bekymrende at de indsatte på grund af manglende beskæftigelse og på grund af manglende tilbud om undervisning kan ligge på cellen det meste om dagen.” (Fængselslærer, 2011)

De grafiske fag

Betegnelserne ”Kuverten”, ”Trykkeriet” og ”Papirfag” dækker over de produktioner, fængslet havde inden for de grafiske fag. Produktion af grafisk materiale gav mulighed for arbejde til alle typer fanger. Trykkeriet og bogbinderiet var tilbud til faglærte fanger, eller dem som skulle afsone i så mange år, at de kunne oplæres. Foldning af kuverter var derimod et arbejde, som ikke krævede erfaring. De Grafiske Fag i Nyborg Statsfængsel fører traditionen videre, og de producerer f.eks. replika-serien JailJunk.

Kurvemageriet

Fra 1853 flettede fangerne pil, halm og lignende. I kurvemageriet flettede de bl.a. kurve og brevbakker. En stor del af produkterne blev brugt i fængslet, mens resten blev solgt, og de kom dermed i konkurrence med de frie kurvemageres arbejde. I 1947 blev det bestemt, at fangerne ikke måtte lave de samme produkter som kurvemagerne, f.eks. spanskørsmøblerne, som i stedet blev lavet som husflid. Kurvemageriet blev nedlagt omkring 1970, da det blev udkonkurreret af billige importvarer fra Østen.

Malerværkstedet

Siden 1853 var der et malerværksted i fængslet, som stod for vedligeholdelse. Opgaverne ændrede sig gennem tiderne. I de første mange år blev cellerne kalket hvert år af hygiejniske årsager. Senere var kalkningen forbeholdt den øverste del af væggen samt loftet, mens den nederste del af væggen var malet gul. Fra slutningen af 1990'erne blev celler og gange malet i mange forskellige farver og med et utal af motiver. Motiverne blev malet med skabelon, overhead og i fri hånd.

Montage, Legetøj & Skole

Ufaglærte fanger arbejdede ofte med montage. I starten drejede det sig f.eks. om fremstilling af legetøj, som blev leveret som halvfabrikata. Senere samlede fangerne bl.a. klemmer og chokoladejulekalendere. Der var fanger, som knap kunne læse, skrive eller regne, og derfor var der fra fængslets start undervisning hver søndag efter kirke. I nyere tid blev muligheden for undervisning udvidet, så fangerne kunne tage folkeskolens afgangseksamen og HF enkeltfag i stedet for at arbejde.

Produktionssnedkeriet

I mange år producerede fængslerne møbler for staten under navnet SKM (Statens Kontormøbler). Møblerne blev solgt til statslige kunder, f.eks. politiet og militæret. Boligministeriet styrede hvilke fængsler, der skulle fremstille hvilke møbler. I Horsens var man specialiseret i skriveborde og skuffeskabe, som blev bygget helt fra bunden. Til arbejdet havde fængslet bl.a. en finerpresse, som også blev brugt til at finere for andre fængsler, f.eks. Statsfængslet Møgelkær, som fremstillede stole.

Skrædderiet

Skrædderiet var en af de mindre arbejdspladser på fængslet, da arbejdet krævede et vist kendskab til faget. Af samme grund var det ofte fanger, der skulle afsone i lang tid, som arbejdede i skrædderiet. Skrædderiet arbejdede frem til 1916 for den private tekstilvirksomhed Crome & Goldschmidt. Siden indgik skrædderiet i regie-systemet og producerede frem til slutningen af 1970'erne f.eks. uniformsbenklæder til Post Danmark samt fangedragter og uniformer for fængselsvæsenet.

Smedeværkstedet

Smedeværkstedet var et af de værksteder, der stod for vedligeholdelse af fængslets bygninger. Det blev ledet af en værkfører, og han havde en eller flere fanger til at hjælpe sig. I 1949 blev smedeværkstedet anerkendt som lærested. Fangerne kunne nu få en uddannelse, som de kunne bruge efter endt afsoning. Arbejdsopgaverne var mange – fra VVS-arbejde til reparation af fængslets låse og fremstilling af nøgler. Der blev også smedet et nyt spir, da det gamle faldt ned under en storm i 1999.

Vedligehold

En stor del af fangerne var beskæftigede med at vedligeholde fængslets bygninger, park og maskiner. De gjorde rent, lavede havearbejde eller arbejdede i fængslets værksteder. Da fængslet åbnede i 1853, og de første fanger flyttede ind, blev de første værksteder oprettet, fordi dele af byggeriet stod ufærdigt. Derfor var der behov for fangernes arbejdskraft til at få fængslet færdiggjort, og de brugte f.eks. det første år på at bygge østfløjen færdig.

Væveriet

Væveriet var et af fængslets vigtigste produktionsværksteder. Fangerne arbejdede med væveriarbejde fra 1853 til 2006, først i selve hovedbygningen og fra 1924 i det store væveri i nordgården. Fængslet indgik i 1860 en aftale med virksomheden Crome & Goldschmidt. Fangerne blev lejet ud til tekstilproduktion, der gik så godt, at Crome & Goldschmidt fra 1875 beskæftigede alle fængslets 500 fanger. Ordningen ophørte i 1916 pga. kritik om konkurrenceforvridning, fordi fangernes løn var meget lav. Regie-systemet blev indført i 1916, hvor man gik over til blandt andet at væve møbelstof til Statens Kontormøbler, gardiner til DSB og postsække til Post Danmark.

Økonomisnedkeriet

Økonomisnedkeriet stod for vedligeholdelse af fængslets bygninger samt for nybyggeri på området. Værkstedet blev oprettet, da fængslet åbnede i 1853, og fangerne brugte det første år på at bygge østfløjen færdig. Værkstedet lå de sidste mange år i kælderen i nordfløjen, og det blev ledet af en værkfører, som fik hjælp af et par fanger. De lavede også meget af det interiør, som blev brugt i fængslet. De lavede f.eks. cellospjæle og opslagstavler beklædt med overskudsstof fra væveriet.

Pauserum

Der var pauserum til fangerne ved værkstederne. Pauserummene blev især brugt, når der ikke var arbejdsopgaver til fangerne. De kunne sidde i pauserummene et par timer eller flere uger, hvis der på grund af sikkerhedshensyn, manglende kvalifikationer eller mangel på arbejde, var behov for et sted, hvor der kunne holdes opsyn med fangerne i arbejdstiden. Nogle ansatte kaldte det et "parkeringskredslob", fordi fangerne på skift blev "parkeret" i de forskellige værksteders pauserum.

FÆLLESSKAB MELLEM FANGER OG ANSATTE

Fællesskabet mellem fanger og betjente var modsætningsfyldt. "Betjenten bør erindre, at han ikke er fangernes kammerat, men deres foresatte", står der i Instruksen (1948), og det bakkes op af en fange i 2009: "Det er simpelthen svært at hygge sig med det samme menneske, som låser dig inde, skriver notater om dig, og om fornødent lægger dig i håndjern og placerer dig i straffecelle."

"Jeg oplevede fængslet som en konfliktzone for stadige kampe mellem fængslets forsøg på at kontrollere og disciplinere fangerne og disses forsøg på at forsvare eller udvide deres handlemuligheder og råderum." (Fange, 1988)

FÆLLESSKAB MELLEM FANGERNE

En fællesafdeling bestod af 22 fanger. Det var et minisamfund med hierarkier, uskrevne regler og officielle krav. Det var ikke fangerne selv, der valgte, hvem de ville bo sammen med. De kom med forskellige baggrunde og netværk, nogle svage, andre stærke, alle med forskellige ønsker og forventninger til afsoningstiden. Et fællesskab fuld af forhindringer.

Hierarkiet i fængslet er stærkt. Nederst er sædelighedsforbryderen, øverst bankrøveren. Fangen har ikke mulighed for selv at vælge, hvem han deler sin afsoning med. Men han vælger, hvem han vil være ven eller fjende med. Opholdet gør en til en anden, end man var før. I fængslet oplever man ting, som kan være svært for andre udenfor at forstå. Så ofte varer venskaber opstået i fængslet for livet.

AFDELING 4. VEST

Afdeling 4. vest var i perioden 1999-2006 en særafdeling for negativt stærkt styrende indsatte. Her sad medlemmer af Hells Angels og hangarounds. Afdelingen dækker gangen på 4. sydvest, hele 4. vest og gangen på 4. nordvest. Afdelingen var isoleret fra resten af fængslet og havde egen besøgsafdeling, arbejdsplads, isolationsafdeling, kondirum og køkken. Der var plads til 20 fanger.

I 1980'erne satte en ny type af fanger et markant præg på fængslet. Den organiserede kriminalitet vandt frem, og fanger fra disse miljøer styrede i høj grad fangernes hverdag. Derfor blev behovet for at kunne isolere afdelinger fra hinanden stort. Særafdelingen på 4. vest var fængslets generalprøve på, hvad man ønskede af det nye Statsfængslet Østjylland, som stod klart i 2006.

MAD

Der blev serveret mad tre gange om dagen, og den gennemsnitlige pris i 1989 pr. fange var 24,16 kr. pr. dag. Den varme mad blev serveret midt på dagen. Den blev lavet i centralkøkkenet af fanger og en værkfører. Der var nøje sammensatte kostplaner, og alt var på mål og vægt. F.eks. måtte en hakkebøf veje 80 g. I 1999 fik en enkelt gruppe fanger selvforvaltning. Det vil sige, at de selv købte ind og lavede mad. Det var den såkaldte Røckerafdeling på 4. vest. I det nye Statsfængslet Østjylland får fangerne kostpenge, så de selv kan købe ind og lave mad.

FANGEBEKLÆDNING

"Du skulde blot se os. Vi ligner en flok rotter, graa, skidne, bidske og graadige." (Fange, cirka 1900)

Arbejdstøj og privat tøj (efter 1970'erne)

"Arbejdstøj udleveres via depotet efter ønske. Vælger man at benytte sin private beklædning til arbejdstøj, er man selv ansvarlig for dette. Fængslet er ikke erstatningspligtig for beklædning, der evt. måtte blive ødelagt, i forbindelse med at det bruges på arbejde." (Fængslet, 2003)

FRITID

I fritiden havde fangen mulighed for – inden for bestemte grænser - at gøre, hvad han ville. I fængslet var der blandt andet mulighed for at lave håndarbejde, som kunne bruges til gaver eller sælges på en af fængslets husflidsudstillinger. De ting, som blev fremstillet, var ofte efter forlæg fra en hobbylærer. Derfor kunne hobbyaktiviteterne godt have et præg af masseproduktion.

"Der er mulighed for at dyrke boldsport, læder/smykkeværksted, husflid, kondicenter, gudstjeneste, gårdtur m.m. Disse fritidsaktiviteter er af hensyn til den praktiske gennemførelse, på faste tidspunkter. Desuden forefindes billard, bordtennis, diverse spil m.m. på alle afdelinger. Disse er til fri afbenyttelse uden for arbejdstiden." (Vejledning til pårørende og indsatte, 2003)

For at få fritiden til at gå, kunne fangerne arbejde i hobbyværkstederne. Mange arbejdede med ler, træ eller mosaiksten. Fangerne havde mulighed for at sælge deres produkter og dermed tjene lidt ekstra penge. Salget foregik ved, at produkterne blev udstillet i et skab i fængslets forhal. Besøgende i fængslet samt personalet kunne herfra købe fangernes hobbygenstande.

"For meget af tiden her bruges til tjalld og tv-kiggeri, på den måde går tiden lettest, og man skal ikke tænke over tilværelsen. Ikke engang halvdelen bruger fritidstilbuddene." (Afdelingsbetjent, 1992)

"Jeg synes, at et sort-hvid fjernsyn ville være godt nok. Så var der måske flere, der ville deltage i aktiviteter i stedet for bare at sidde og se fjernsyn." (Betjent, 1997)

"[Jeg tilbringer fritiden] med at læse, se fjernsyn og drive den af." (Fange, 1992)

Hver celleafdeling havde en opholdsstue, hvor fangerne kunne opholde sig i deres fritid. Der var fælles TV, videomaskine og dagens aviser. Derudover var der forskellige former for bræt- og kortspil. I opholdsstuerne blev der holdt sociale arrangementer som banko, cafe og beboermøder.

De fleste celleafdelinger havde et bordtennisbord og et billard-/poolbord, som fangerne måtte bruge, når de ikke var på arbejde. Fangerne spillede både med hinanden og personalet. Nogle gange arrangerede fangerne turneringer med præmier til nr. 1, 2 og 3. Foreninger og klubber udefra deltog af og til også i turneringerne inde i fængslet.

Fangerne havde behov for at udtrykke sig selv og deres identitet. Det var vigtigt at holde fast i, hvem man var og bearbejde det, man oplevede. I fængslet var mulighederne begrænsede, men med husflid og kunst kunne de udtrykke deres tanker og følelser. De færdige resultater gav de ofte til familie og venner, som de savnede.

FANGEBLADET 'REBSTIGEN'

Månedssbladet Rebstigen udkom første gang i oktober 1969. Bladets redaktion lå på 2. etage i Gammel Celle, og det var fangerne selv, der skrev, redigerede og trykte bladet. Alle, både indenfor og udenfor fængslet, kunne bidrage med indhold. I 1989 blev Rebstigen ændret til kun at udkomme internt i fængslet, og det udkom herefter kun sporadisk og i et meget lille oplag.

FÆNGSELSKIRKEN

Kirken ligger, som et hjerte, midt inde i det store bygningskompleks. Det er ikke et tilfælde. Troen var en vigtig del af forbedringstanken, da fængslet blev bygget. Sammen med den hårde disciplin og isolationen, var det religiøs prægning, som skulle forme fangerne. Derfor blev der ikke bare bygget en kirke, der blev også oprettet et embede som fængselspræst. Og udover den tvungne kirkegang skulle præsten præge fangerne moralsk gennem personlige samtaler. Først i 1933 blev en ophævelse af den tvungne kirkegang i danske fængsler gennemført, men i Horsens havde det været en realitet siden 1924, hvor fængselspræsten Axel Holm fik den afskaffet. Efterfølgende blev kirken stadig brugt af mange fanger, som fandt et åndeligt frirum her.

I religionen ligger også håbet - om tilgivelse, skyldfrihed og retten til Guds kærlighed. I kirken er mennesket lige, kun Gud er over os. Selv hvis man ikke tror på Gud, kan rummet med sin udstråling, og præsten med sin tavshedspligt, tilbyde en pause fra straffen.

Vestermark Kirke

Fra åbningen i 1853 har fængslet udgjort et selvstændigt sogn med egen præst. Sognet omfattede fangerne samt det personale (inkl. deres familier), der boede på fængslets område. I 1975 fik fængselskirken det officielle navn "Vestermark Kirke" efter den bydel, hvor fængslet ligger. Kirken blev brugt til alle kirkelige handlinger som dåb, konfirmation, bryllup og begravelse.

Oprindeligt var kirkerummet indrettet, så fangerne sad i afskærmede enkeltmandsbokse, der var anbragt trappevis. Derved kunne fangerne ikke komme i kontakt med hinanden. Langs den nordlige væg var der en balkon, hvor personalet og deres familier sad bag et forhæng. Efter en ombygning i 1924-25 blev kirkerummet indrettet med almindelige kirkebænke i samme plan.

Kirkens inventar

En stor del af kirkerummets inventar er lavet af fanger og personale fra fængslet. Lysekronerne er for eksempel designet af J. H. Wandall, som var fængselsinspektør fra 1921 til 1932. Lysekronerne blev fremstillet i fængslets snedkeri i 1924-25. Altertavlen er malet af en fange i 1941. Motivet er fra Det nye Testamente, og maleriet er en kopi af et maleri lavet af den tyske kunstner Heinrich Hofmann i 1882.

Ved en renovering af kirkerummet i 1990'erne stod fanger og værk mestre for den meget fine udsmykning af kirken – blandt andet blev alt træinventar malet i hvidt, guld og blå, og en fange lavede alterbordet og prædikestolen efter tegning af arkitekt Mogens Svenning.

Bederum

I 1994 indrettede den daværende fængselspræst Carl Lomholt et bederum for muslimske fanger. Bederummet ligger i et lokale, der støder op til kirkerummet. Hver fredag samledes en lille menighed af muslimske fanger. Rummet måler 5,4x1,7 m og er afskærmet fra kirkerummet med et højt panel og et hvidt klæde. I bederummet var der bedetæpper og koraner samt et billede af Kabaen i Mekka.

Katolsk kapel

I 1950'erne blev der indrettet et lille kapel for katolske fanger i en nedlagt celle i sydfløjens kælder. Cellens mål var 4,48x2,80 m. I rummets højsiddende vindue blev der indsat et glasmaleri, der viser Helligåndsduen i en medaljon. Da det lille kapel blev nedlagt i 1970'erne, gav man inventaret fra kirkecellen til den katolske menighed i Horsens. Efter nedlæggelsen af det katolske kapel blev der jævnligt afholdt messe ved en katolsk præst i fængslets kirke.

BESØG OG KONTAKT

En fængselsdom straffer dobbelt. Den rammer nemlig både fangen og hans familie. Fangen kan føle sig overflødig eller mislykket i forholdet til børn og kone/kæreste. Det er svært at bevare et sundt forhold til familien med de muligheder, fængslet tilbyder. I Horsens havde fangerne mulighed for at modtage besøg i fængslets besøgsafdeling.

"De indsatte har mulighed for at få besøg udenfor arbejdstiden af ca. 2 timers varighed. Besøgstiden er mandag-torsdag 15.30-20.30, fredag 14.30-18.30 og lørdag, søndag og helligdage 9.30-17.30. Besøgene er normalt ikke overværede af personalet. Den indsatte kan således ugeneret være sammen med den besøgende." (Fængslet, 1990)

Besøgende skulle undersøges i Det Centrale Kriminalregister før de fik besøgstilladelse. Derefter skulle de anmelde besøget og få en tid. Før besøget blev fangen visiteret, og besøgende skulle igennem detektorrummet. De skulle aflevere de ting, der ikke måtte medbringes. Der måtte ikke medtages drikkevarer, men gerne tobak, kage og fastfood. Efter besøget blev fangen igen visiteret.

Personer, der kom for at besøge fangerne, skulle igennem detektorrummet, inden de kom til besøgsrummene. De skulle gå igennem en metaldetektor og kunne blive undersøgt med en håndholdt metaldetektor. Tasker og overtøj blev kørt igennem en røntgenscanner. Skabene blev brugt til de besøgendes ejendele.

Både for fanger og pårørende var besøgene vigtige for at opretholde kontakten til familien. At se og røre hinanden var med til at holde kontakten. I besøgslokalerne kunne fangerne være sammen med kone, kæreste eller børn, men kun i få timer ad gangen og altid i et lille, lukket rum. Nogle fanger valgte helt besøg fra, fordi: "så bliver mit savn til dem større."

"Dagligt sidder der ca. 4200 indsatte i de danske fængsler. Alle disse indsatte har pårørende og mange har børn." (SAVN, 2011)

"Det sværeste er, at jeg ikke kan spille fodbold med ham. Eller lave noget andet. Når han er i fængslet, kan jeg næsten ikke lave noget med ham." (Barn, 2010)

"Det værste er absolut at være afskåret fra sine børn." (Fange 1992)

"Kæresten og drengene sad herinde og ventede, og jeg kom så ind, efter at jeg var blevet visiteret. [Jeg] tog imod kæresten, kyssede hende og gav drengene et kram. Det man nyder ved en afsoning, det er, når familien kommer, men det er også super, super hårdt, når man skal sige farvel til dem igen. Og det savn man har, det er jo helt, helt utroligt." (Fange, 2013)

I 1960'erne diskuterede man fangernes seksuelle liv. Fangerne begyndte at kræve et normalt sexliv lige som alle andre. Argumentet var, at de skulle have deres parforhold til at fungere, mens de sad i fængsel. Omvendt mente fængslet, at hvis lokalerne skulle bruges til seksuelt samvær, ville der blive en "lovlig lummer stemning". Ved ombygningen i 1971 kom der briks i besøgsrummene.

Fangerne kunne komme i kontakt med familien gennem breve og telefon. Breve ud af fængslet skulle afleveres til personalet, hvorefter de blev undersøgt og sendt. Breve til fangen blev også undersøgt og eventuelt konfiskeret. Tidligere blev brevene læst. Efterhånden kom der telefon på gangen. For de, der ville have en privat samtale, kunne indsmuglede mobiltelefoner være en mulighed.

"Jeg har efter ansøgning fået lov til at ringe en gang om ugen. Det er svært, da både min mor, min søn og min datter har brug for kontakt. Jeg skal hver uge tage stilling til, hvem jeg vil skuffe. Hvornår jeg kan ringe, og hvor lang tid jeg kan ringe, afhænger af hvem der har vagt." (Fange, 2006)

"Søndagen 5/5 1921. Kære lille Moder. Jeg takker sig saa mange gange for dit kære Brev, du kan tro at det glæder mig meget at høre fra dig, hvis mine søskende forstod hvor meget et Brev betyder for mig her i min Ensomhed, saa kan jeg ikke tænke mig andet end at de lod høre fra dem, men jeg maa jo ikke fortjene det. Din Hengivne Søn." (Fange, 1921)

"Mandag 26/11-01. Hej min dejlige skat. Lige en hilsen fra mine 5,8 m2... for at fortælle dig at jeg savner dig mere end godt er... og fordi man er afskåret fra alle kommunikations systemer ... lige ud over at skrive... så kan alt syntes så langt væk... der er mange gange hvor jeg har et behov... for at lige høre din stemme & hvordan det går lige nu!" (Fange, 2001)

CITATER PÅ VÆGGENE I Udstillingerne

"Mens straffen afsones, kan arbejde, behandling og uddannelse forberede den indsatte på livet efter afsoningen."

(Kriminalforsorgen, 2012)

"1½ år 2 mdr tilbage. Horsens er blevet et møj-fængsel."

(Fange, ukendt årstal)

"Min Verden er en lille hvidkalket Celle."

(Fange, 1935)

"Cellen er fangens sidste rest af privatsfære."

(Fange, 1988)

"333 – only half evil."

(Fange, ukendt årstal)

"Hilser alle i Horsens By undtaget civile kolorte og BØSSER NAKKESKUD."

(Fange, ukendt årstal)